Datum
2026-11-04

Diarienr.
SON 26-435

Sammanfattning av revidering av riktlinje för öppenvården inom individ- och familjeomsorgen

Riktlinjen har reviderats i sin helhet och utgör i praktiken en ny riktlinje för individ- och familjeomsorgens öppenvård. Den ersätter tidigare riktlinje för öppenvården.
Riktlinjen har anpassats till nuvarande organisation, arbetssätt och gällande socialtjänstlagstiftning. Den tidigare riktlinjens mer detaljerade beskrivningar av enskilda metoder och praktiska arbetssätt har ersatts av en mer övergripande styrning av öppenvårdens uppdrag, ansvar, genomförande, dokumentation, uppföljning och kvalitet. Aktuella insatser och metoder regleras i stället genom socialförvaltningens insatskatalog och tillhörande rutiner.

Den nya riktlinjen tydliggör öppenvårdens samlade uppdrag från förebyggande och lättillgängligt arbete till insatser utan individuell behovsprövning, IUB, samt individuellt behovsprövade stöd- och behandlingsinsatser. Familjecentralens roll som en integrerad del av öppenvårdens förebyggande socialtjänst och arbetet med föräldraskapsstöd på universell, selektiv och indikerad nivå har förtydligats.

Ansvarsfördelningen mellan myndighetsutövningen och öppenvården har särskilt förtydligats. Socialsekreteraren ansvarar som beställare för behovsbedömning, beslut, uppdrag, mål och myndighetsmässig uppföljning, medan behandlaren ansvarar som utförare för genomförandet av insatsen. Riktlinjen tydliggör även behandlarens skyldighet att kontinuerligt återföra relevant och efterfrågad information till ansvarig socialsekreterare samt förutsättningarna för informationsdelning mellan myndighetsutövning och öppenvård inom samma organisation.

Kraven på strukturerat genomförande har stärkts genom tydligare bestämmelser om genomförandeplaner, mål, uppföljning, mätning av progression och måluppfyllelse samt återkoppling och avslut av insatser. För arbetet med barn och familjer har barnets delaktighet och kopplingen till BBIC tydliggjorts.

Riktlinjen omfattar vidare öppenvårdens arbete med barn, unga och familjer, skadligt bruk och beroende, våld i nära relationer, krisstöd, alkohol- och drogtestning, hemmaplansinsatser samt öppenvårdens konsultativa funktion inom IFO. Öppenvårdens roll vid övergångar, hemgång från placering och eftervård har också tydliggjorts.

Samverkan har utvecklats och omfattar bland annat familjecentralen, skolsocialt team, socialpsykiatri och boendestöd, arbetsmarknads- och integrationsenheten, skola och elevhälsa samt hälso- och sjukvården och andra relevanta aktörer.

Riktlinjen har även ett tydligare fokus på kunskapsbaserat arbete, strukturerad dokumentation i Lifecare, uppföljning på verksamhetsnivå och förutsättningar för framtida rapportering till socialdataregister. Därutöver tydliggörs att öppenvårdens uppdrag och utformning inom vuxenområdet kan behöva förändras till följd av samsjuklighetsreformen och den förändrade ansvarsfördelningen mellan kommun och region.